

Spoštovana predsednica Republike Slovenije doktorica Nataša Pirc Musar, spoštovane maturantke in maturanti, naše družine in bližnji, ravnatelji naših bivših šol in vsi organizatorji tega dogodka, lepo pozdravljeni.

V veliko veselje mi je, da imam čast nagovoriti najuspešnejše mladostnike svoje generacije v državi. Danes praznujemo izjemen dosežek, ki za vsakega od nas dokazuje, da smo delovni, vztrajni in razgledani na več področjih. Za svoj uspeh se lahko zahvalimo svojim družinam, ki so nas bodrile, ko smo potrebovali spodbudne besede, in pustile na miru, ko smo potrebovali tišino. Zahvalimo se lahko svojim profesorjem, ki so nas več kot očitno izjemno pripravili na maturo. Zase vem, da je svoje prispevala tudi sreča – predvsem sreča, da se pri poli matematike nisem srečala s prezahtevno kombinatorično nalogo. V prvi vrsti pa bi se ob tej priložnosti želela zahvaliti naši družbi, ki nam omogoča, da se lahko šolamo, in to zelo kvalitetno.

Privilegija kvalitetne izobrazbe in občutka, da nam je družba postavila ogromno vrat, ki so nam danes široko odprta, ne jemljem za samoumevnega. Dobro se zavedam, da je možnost izobraževanja redka. Ko pogovor nanese na temo neenakosti v možnostih izobraževanja, največkrat pomislimo na oddaljene države in oddaljene družbe, s čimer se tudi problem zdi oddaljen. Pomislimo na dekleta v Afganistanu, ki so lahko neizmerno sposobne in inteligentne, a jim je šolanje onemogočeno zaradi političnih in verskih razlogov. Pomislimo na dečka v Bangladeshu, ki namesto v šolo hodi v tovarno, kjer za sramotno nizko plačilo v industrijskem obratu proizvaja oblačila, ki jih mi poceni naročamo prek spleta. Pomislimo tudi na »bolj razvite« države, denimo ZDA, kjer morajo mladi za šolnino na univerzi odšteti premoženje, s katerim bi si lahko kupili hišo.

Vse te izredno krivične situacije pa pogosto pogovor o dostopnosti izobrazbe odvrnejo od domače države. Ne omenimo slovenskih dijakinj in dijakov, ki ne morejo obiskovati želene srednje šole, ker si njihova družina ne more privoščiti stroškov dijaškega doma. Pogovor ne nanese na učence, ki so v šolskih klopih prvič slišali slovenski jezik in se morajo tako poleg vse učne snovi priučiti še jezika, v katerem jim je snov predstavljena. Ni govora o dijakih, ki sanjajo o fakulteti, ampak se zaradi finančne stiske raje prej vključijo na trg dela. Ali pa študentih, ki so za plačevanje osnovnih potreb prisiljeni opravljati delo med študijem, posledično pa so manj uspešni. Niti o učencih, ki doma ne dobijo spodbude za učenje in nadaljnje šolanje zaradi težavnih družinskih razmer. Najmanj govora pa je o mladih, ki niso dovolj informirani, da bi sploh lahko prepoznali vrednost izobrazbe in jih posledično le-ta tudi ne zanima. Na žalost si pred problemi, s katerimi se v šolskem sistemu soočamo sami, pogosto zatiskamo oči. Lažje je namreč kritizirati tisto nam oddaljeno kot pomesti pred svojim pragom.

Resnica pa je, da za to, da najdemo neenakosti v možnostih izobraževanja, našemu pogledu ni treba preseči državne meje. Čeprav so problemi v šolskem sistemu morda manj drastični kot drugod po svetu, je še vedno potrebno, da jih naslavljamo in poskušamo razrešiti. V Sloveniji živi nič koliko radovednih, inteligentnih, vedoželjnih mladih, ki bi lahko danes stali na istem odru, na katerem stojimo mi, pa iz takih in drugačnih družbenih razlogov tega niso uspeli doseči.

Vsi te mladi pa si prav tako kot mi zaslužijo priložnost in naša naloga je, da stremimo k temu, da zanje in za prihodnje generacije ustvarimo boljše pogoje za šolanje v Sloveniji, da lahko visok nivo izobrazbe postane pravilo namesto privilegij. V današnji družbi, kjer se soočamo z vse več nesoglasji, nestrpnostmi in razdvajaji, je ravno izobrazba tisto, kar nas lahko drži pokonci in žene naprej. Zato moramo poskrbeti, da izobrazba in solidarnost ostaneta najpomembnejši vrednoti. Kajti znanje v rokah peščice bo naše težave še poglobljalo, medtem ko lahko znanje v rokah večine vodi v svetlejšo prihodnost.

Hvala!